

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.
Pol leta „ 2.
Četrt leta „ 1.

Pri oznanilih in tako tudi pri „poševicah“ se plačuje za navadno trestopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakernicah na Starem trgu in v Nanski ulici.

Dopisi naj se pošiljajo vrednostno naročnina pa upravnistvu „Soča“: Na ladjanski tiskarni v Gorici.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delavcem in drugim nepečnim se naročnina sniža, ako se oglase pri upravnistvu.

Slovenci, varujmo našega kmeta!

V svojem zadnjem listu smo rekli, da bi lahko slikali še dalje težavni stan našega kmeta, a nismo tega storili, ker smo nadaljno naštevavanje kmetijskih težav še za druge liste prihranili. Mi nadaljujemo torej, in pri tem delu ne smemo pozabiti, da s francosko revolucijo leta 1789 in z ustavami, katere so se vsled one revolucije vpeljale po raznih državah Evrope, je nastala nova doba glede osnove celega našega društva. Nastala je torej v našem društvenim življenju nagloma, in ne oslanja se na naraven razvoj društva, jako občutljiva presumba, vsled katere so se stare in dobre naprave zamutile z novimi. Nasledek te presumbe je bil, da se društvo ni odvadilo starih navad, in da se ni moglo privaditi novih naprav, tako da je nastala pri vseh daljših naredbah neka neukretnost in da je iz tega društvo škodo trpelo.

Bog varuj, če bi se nam po pravici podtikala misel, da želimo starih in že kot slabe spoznanih navad, ali vse odpravljene navade in postave niso bile slabe, in druge postave, ki so jim sledile, so bile včasih slabše in naj slabše je bilo to, da so se prav vsled francoske revolucije in novodobnih ustav izdajale postave, ki niso nastale iz potrebe, ampak ki so potrebe še le napravile. Iz tega so se godile in se godijo še dandanes velike škode v našem društvu.

Tako na primer velja vsled najnovejših postav kot vrhovno vodilo svoboda. Lepa beseda je ta beseda in tudi njen zadržaj je veliko vreden, pa svoboda ni za vsakega človeka. Mislimo si le, če je svoboda tudi za neodraste ljudi: koliko nesreč bi se ne godilo v družinah, kjer so mali otroci, v šoli, kjer nevrogljivi otroci ne bi hotli poslušati svarilnih svetov svojih učiteljev, koliko nesreč bi se ne zgodilo v delalnicah, na paši in povsod tam, kjer nesku-

šena mladina sama sebi svetuje, si zapoveda in svoje neumne sklepe izvaja.

Enako kakor po starosti, tudi po stanu človek ne more biti prepuščen svoji lastni volji in potrebno je, da nevednega človeka vodi bolj izkušeni mož in tam, kjer je to mogoče, zavzima mesto moža postava, ki zabranjuje, da tisti, komur skušnje manjka, ne pride do nepravilne škode.

Naj se nikomur ne zdi čudno, ker tukaj zaporedoma imenujemo svobodo in postavo, in tirjamo, naj manj izkušene stanove varuje postava, ker svoboda v vseh obzirih je neizkušenim ljudem škodljiva. Tako je na primer svoboda z menjicami zavezavati se škodljiva vsakemu drugemu stanu, ko je tisti, ki že po svojih opravilih ali po posebnem svojem znanju pozna, kako moč imajo menjice. Se ve, da tukaj je treba tudi to v poštev jemati, da menjice so manj nevarne nevednim ljudem, če jih poseduje kdo, kojega želja ni, da sebi na korist in dolžniku na škodo ojstro in naglo tirja svojega plačila, ali mi se moremo odločno izreči za to, da se vsakemu kmetu in vsem drugim stanovom, ki ne morejo spoznati moč menjic, odvzame po postavi pravica zavezati se z menjicami.

In tako bi lahko navedli več postav in naredeb, ki so vsakemu kmetu škodljive, pa še veljajo, ker svoboda to dovoljuje. Vender mi nočemo vseh teh postav tukaj navesti, ker o priliki bomo še kaj omenili, kar bi bilo treba bolj vrediti, kakor je sedaj. Za danes smo namenjeni posebno o tem govoriti, kaka spaka je nastala, da pri vredenju novih razmer, ki jih tirja ustava, niso bile vse stare postave odstranjene, in so se dale nove postave, ki se ne morejo slagati s starimi postavami. Tako je bilo mogoče, da se posebno naš kmet nevmiljeno stiska, kadar ne plača svojih davkov, kateri slove na starih postavah, in se z novimi postavami sili vbožček, naj plača svoj dolg na davkih.

Vsak posestnik, ki plačuje davke od svojega nepremakljivega blaga, pozna dobro kaka razlika se dela med izravnimi in posrednimi davki. Da so izravni davki še pošteno nizki, to ve vsak kmet; ali posredni davki, katerim so podlaga vse doklade, ki jih tudi pozna naš kmet, presegajo izravne davke tako, da so oni vsi skup večji kot so izravni ali „cesarski“ davki.

Oboji davki so prav veliki, in kdor pozna dohodke naših zemljišč, in stroške, katere morajo plačevati naše kmetije, in kateri premislil vse težave, ki so jih deloma navedli že v prejšnjem listu, bode pač lahko spoznal, da naš posestnik ne more vselej omagati vsega, kar se mu nalaga, in da večkrat ne more plačati svojih izravnih in posrednih davkov. To je vzrok, da davkarija, ki ima dolžnost, da sama ali pa po svojem beriču iztirja davek, pošlje kmetu opominski list, s katerim ga pozivlja, naj plača svoje davke. To posestnika stane že 1 fl. 5 kr. in ta znesek se mu pridone k dolženemu znesku. Zdaj prične za našega vbožega posestnika, če ne zamore plačati svojega dolga, še le posilno iztirjanje tega, kar ima plačati; zdaj se zarubi njemu ali premakljivo premoženje s tem, da se mu napravi ob enem rubež in cenitev, ali pa se obveže njegovo nepremakljivo premoženje (hiša, zemljišča) s zastavno pravico, in se mu vkujži ta pravica tam, kjer so že vpeljane javne knjige. Gotovo je, da našega kmeta manj silne posilno iztirjanje tedaj, kadar se godi to iztirjanje na premakljivem premoženju, ali ne vemo kako je to prav, da se našemu kmetu nalaga, naj plača v tem slučaju v kaso kot pristojbino po dolgu znesek od 10 kr. do 3 fl. Kadar pa se vrši to iztirjanje tako daleč, da se dolžniku na davkih po dražbi prodaja njegovo premakljivo premoženje, tedaj naš kmet more zahvaliti Bogu, če trpi izgubo zneska najmanj od 12 fl. Drugačno že se godi iztirjanje, kadar se po-

LISTEK.

Črtice o popotovanju v sv. deželo.

(Dalje.)

Proti omenjenemu mestu je silno veliko takih rastlin, katerih peresa ali tolsto lopate so na deblo gosto nakopičene od tal na kvišku tako, da leto za letom na lopatah vedno novo nastane, se nakopičujejo in obilni sad obrade. To so ob enem goste meje. V Evropi le gosposka take rastline, katere kaktus imenujejo, goji za lepoto v vrtilih, pa té sadu ne dajajo.

Dober streljaj od imenovanega mesta (Nablus) smo po šotorih preočili. Te šotore z mizami, stoli, posteljami in z druge neobhodno potrebno šaro, posebno za kuhanje i. t. d., so odločeni služabniki (arabje) na mulah pred nami nesli. Komej smo se zjutraj po 5 uri in višje postelje skobacali, naenkrat so nam je Arabci izpodrinili, vse skupaj zvezali, na mule nabasali, ter z vsem drugim odšli do prve štacije, ktero smo dosegli okoli osme ure zvečer. Zanimalo me bude, da smo v Nablusu svoje šotorišča imeli tik moamedanskega pokopališča. Tam je ravada, da mr-

lice le nekoliko v zemljo zagrebejo in vrh njega le dolgo ploščo položijo. Hyene in šakali na stotine po noči, od mrtvaškega duha izvabljeni, pridejo in oblegajo taka pokopališča. Mi se svojimi šotori smo jim bili nepovoljni, zato so upili in žvižgali tako grozno, da nas je skoz in skoz pretresalo in strašilo tem več, ker so ti nezahtevani gostje svoje plesanje in tulenje ponavljali. Bati se nam sicer ni bilo, ker okoli šotorov je bilo mnogo konjev in ljudi, ki so nam bili v postrežbo. V tem mestu se hrani 5 knjig Mojzesovih (Pentatev) na pergamentu in zavutih v trobele (Rollen), ktere Samaritanci veliko cenijo.

Da je bilo o času Patrijarhov to mesto zanimivo, se najde v sv. pismu. Ko je bilo Izraelsko ljudstvo iz sv. dežele izgnano, jim je to mesto v prebivališče in zavetje služilo. Tudi so se tu Leviti gojili za službo božjo, tedaj neko semenišče za take, ki so imeli kakšno opravilo v tempeljni ali za poslužbo duhovnim. Vidiš, kako modro je bila za časa Mojzesa vsaka stvar vrejena in osebe odločene in posvečene za dotične opravke v svetišču. Sicer je v sv. cerkvi še vedno tako, da za vsaki cerkveni, tudi najnižji opravke, imamo dotično blagoslave. Se ve, žalibog, da se dandanes vselej tako strogo ne gleda, ker pomanjkuje pristojnih oseb. Imamo seminariste (klerike), katerim škof vse redovo, prvo nižje, katerih je

4, in skraj poredoma tudi viši redi, podeli, tako so le oblast une rede spolnovati prejeli, slednjic pa vender so le za maštinstvo odločeni, ktero je dandanes tako nujno potrebno.

Na omenjenem griču mesta je bil Jezus pred smrtjo Izraelsko ljudstvo zbral, da jih je božje zapovedi spolnovati učil.

Tu v Sihem je nek poredni Roboam, Salamonov sin, po hinavsko se zoper očeta spustil, ter se za kralja prekljati dal. Ta kralj, mlad in nekušan, ni znal prav vladati. Ako so podložni ponižno ga prosili, naj bi jim jarem, kateri jih je tlačil še od časa očeta, nekoliko polajšal, jim brezčerno po navetu svojih tovarišev, mladih svetovalcev, odgovori: „Moj oče Vas je tepel z biči, jaz vas bom pa s škorpjoni.“ Na tak odlok jih večina odpade in se spunta.

Ljudje so postali predrzni, nesložni, svojeglavni, so se zamotali v neverstvo, pustali so se zoper cerkvene oblasti, niso hoteli se podvržati naprepostavljenim, nastale so stranke in razpori. Ko jim je bil kralj Cir dovolil iz sužnosti se domov vrniti, ter tempelj zopet zidati, ni bilo med njimi složnosti v tako važnem bogoljubnem podjetju. Ni čuda, ker so bili razcepjeni po veri, ni bilo mogoče se zediniti za čast pravega, neokoučnega Boga. Ljudje so se zadovoljili, pri Bogu zamerili, kazni ni bilo

rešuje ljudi iz prostorov pod vodo, dovaža jim živeža in pomaga, kjer kolikor more. Tudi vojsstvo pomaga neprenehoma. En čoln s pijonirji je prehitela povodenj, jih je odnesla, in nikjer ni več sledu za njimi, časniki pa naznanjajo imena ponebrečenih. Promet na železnicah mora se je ustaviti na mnogo krajih, ker je postal ali nemogoč ali pa zelo nevaren.

Kakor pri vsaki nesreči bil je tudi pri tej cesar prvi, ki je prihitel na pomoč s tem, da je ponebrečenim nakazal podpore 10.000 gld.

Da bi pač tolika nesreča pripomogla Čški k narodnemu miru! „Novice“.

Baron El. Lutz, bavarski minister, znani nasprotnik katoliške cerkve je vmril.

Opaska uredništva: G. J. M. Dopisov brez podpisa ne sprejemamo.

Farbige Seidenstoffe von 60 k. bis N. 7.65 p. Meter — glatt und gemustert (circa 150 verssch. Qual.) — versendet roben-u. stückweise porto- u. zollfrei das Fabrik-Dépot G. Henneberg (K. u. K. Hofhof) Zürich. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Slavnomu ravnateljstvu „Unio Catholica“!

Velečeni ovcem dopisom od dne 10. julija t. g. bijate mi dojavljeno oavotvorbo družva „Unio Catholica“; te zmatram mojom nadpastirskom dažnostju, obzirom na obće koristju i čovjekoljubivu svrhu toga družva, težnje istoga u svakom pravcu podpirati i preuzimljem rado počasno mjesto predsjednika, koje je člankom 14. pravilah svakomu knez-nadbiskupu Beča pridržano.

Izrazujuć ovim živu želju, da bi to obćekorisno poduzetje svestrano uvaženje i podporu našlo i da bi tako u kratko uzmoglo razviti posve uharno djelovanje, blagoslivljam ga ovim iz puna sreća.

Nad sv. Vidom, dne 12. julija 1889.

Celestin Josip kardinal Ganglbauer v. r. knez-nadbiskup.

Pošilja blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

Teodor Slabanja

robar v Gorici, ulica Marcella št. 17.

priporoča se vljudno pri visoko častiti duhovščini v napravo cerkvenih posod in orodja najnovejše oblike, kot: monstranc, kelihov itd. itd. po najnižji ceni.

Stare reči popravi, ter jih v ognji pozlati in posrebri. Na blagovoljno vprašanje radovoljno odgovarja.

Pošilja blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

Izdaten, stalen, postransk dohodek si lahko prislužijo sposobne in zanesljive osebe (dosluženi žendarmom se daje prednost), ki pridejo večkrat z občinstvom v dotiko.

Poprašuje se:

„G. S. 1890,“ Graz postlagernd.

MLIN na stroj

za MOKO in za CEMENT

z žago vred,

ki se nahaja v prav vgodnem kraju, je po ceni na prodaj.

Bolj natančne pogoje pove iz uljudnost upravnistvo „SOČE“.

Vozilni listi

AMERIKO

Kralj. belgijski poštni parnik društva „Red Star Linie“ iz Antwerpen-a

naravnost v

New York & Philadelphia

priznan od visoke e. k. avstrij. vlade.

Pejavnika daje:

priznana zastopstvo

Ludwig Wietlich

in Wien, V, Weyringergasse 17

ali

Josef Strasser

Speditionsbür. für die k. k. Oest. Staatsbahnen in Innsbruck.

JAN. JAX
v Ljubljani.
C. k. privilegij
za
zboljšanje šival-
nih strojev.

Največja zaloga
ŠIVALNIH STROJEV
JAN. JAX.

Ljubljana.

Na mesečne obroke po
4 do 5 gld.

ŠESTLETNO JAMSTVO.

Pouk brezplačno.

ZASTOPNIK v Gorici je mehanik Ignacij Šanig, Nunska ulica 14.

VINSKE IN SADNE STISKALNICE

najnovejše sestave prav pripravne in za 200% bolj močne kot druge.

NA DERŽAVNI SADNI RAZSTAVI NA DUNAJU

meseca oktobra 1888 kot najboljša spoznane in s Pervim darilom obdarovane.

MLINE za grozdje in sadje

izgotovljajo in prodajajo

Ph. Mayfahrt et Co.

Fabriken landwirthschaftlicher u. Weinbau-Maschinen- u. Eisengiesserei und Dampfhammerwerk

Dunaj II, Frankfurt a. M. u. Berlin N.

KATALOGI in usako pojasnilo na zahtevanje gratis in franko.

— Sposobni zastopniki se iščejo ter dobro plačajo. —

PRODAJA PAPIRJA

Tiskarna Pallich

v Gorici — Travnik 6.

Prodajam po najnižji ceni vse, kar je potreba za pisanje in šolsko rabo. Tiskam knjige in drugo. Imam v zalogi tiskovine za občinske vrste, šolske, molitvene knjige, liste ilustrirane in za modo, slovstvena dela vseh strok.

Tiskovine vsake vrste se oskrbujejo točno in najcenejše.

Nadejaje se mnogih naročil se priporočam z odličnim spoštovanjem

Se priporoča dalje svojo največjo in najcenejšo zalogo vseh šolskih knjig in pisne priprave za mestne in ljudske šole.

J. Pallich.

„Unio catholica“

vzajemni zavod za zavarovanje škod na Dunaji, I., Bäcker-trasse 14.

koncesijovan valed ministerske naredbe z dnem 28. februarja 1889.

Zavod zavaruje:

Premakljivo in nepremakljivo premoženje proti škodi po požaru, strelu in eksploziji — za taka zavarovanja jamčijo solidarno prvi vzajemni zavarovalni zavodi, kateri so člani razdelilnega društva vzajemnih zavarovalnic. Valed zveze z vzajemnimi zavarovalnimi zavodi zamore „UNIO“ zavarovanja v največji vrednosti sklepali in daje na podlagi te zveze svojim zavarovancem največjo varnost. Vsakoletni prebitok razdelil se bude med zavarovance.

Zavod vpeljal je tudi novo, doslej še ne poznato stroko zavarovanja, namreč:

Zavarovanje cerkvenih zvonov proti preleumu ali razpoku. V to stroko spadajo one škode, katere niso posledki požara, temveč ki nastanejo vled dražih katerih-koli slučajev. K vdeležbi v tej zavarovalni stroki vabijo se vsi prečastiti cerkveni predstojniki

Tudi posreduje zavod pri prvih vzajemnih zavarovalnicah

zavarovanje na življenje in proti neugodam.

Vprašanja glede zavarovanj blagovolijo naj se podpisaneu glavnemu zastopu ali pa okrajnim gospodom zastopnikom dopošiljati.

Zastopništva po deželi oddajamo zaupnim osebam, katere se naj pismeno ali ustno pri podpisaneu glavnemu zastopu oglašjo. Za Gorico imenovan je gospod M. Korišič našim zastopnikom.

Trst, meseca julija 1890.

Glavni zastop zavoda „UNIO CATHOLICA“ v Trstu za Primorsko in Dalmacijo.
MATKO MANDIČ.

(JAKO ZNIZANE CENE)

Coppag & Skert

Glavna Zaloga
Semeniške ulice 12.

obće poznata trgovina knjig, muzikin, muzikalij in papirja

v Gorici.

Podružnica
Na Travniku 14.

Priporoča slavnomu občinstvu svojo pomnoženo zalogo uradnega, listonega, tiskarskega in zavojnega papirja.

Največa zbirka vradnih, šolskih, risalnih in slikarskih potreščin.

Mnogobrojna zbirka mašnih in molitvenih knjig.

Trgovcem in prekupcem še poseben odbitek

(TOČNA POTREŽBA)